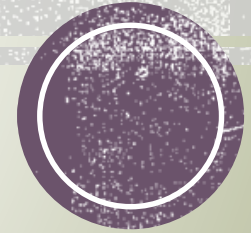

جلسه ششم

فصل چهارم: بررسی آثار شاخص مراحل تدوین حدیث اهل تسنن (۱)

موطأ مالک بن انس و مسند احمد بن حنبل

قال رسول الله (ص)

انَّ أَقْرَبَكُمْ مِنِّي غَدًا وَأَوْجَبَكُمْ عَلَيَّ شَفَاعَةً:

أَصْدُقُّكُمْ لِسَانًا، وَأَدِّكُمْ لِلْأَمَانَةِ، وَأَحْسُنُكُمْ خُلُقًا، وَأَقْرَبُكُمْ مِنَ النَّاسِ

مِيزَانِ الْحِكْمَةِ: ٦ / ٢٧٩٨ ؛ آمَالِي صَدُوقٍ: ٤١١

بررسی آثار شاخص مراحل تدوین حدیث اهل تسنن (۱)

* مالک بن انس و الموطأ *

** فقیه و محدث اهل تسنن در قرن دوم

** پیشوای مذهب مالکیه

** از مشایخ او امام صادق (ع) بوده است

* دو جریان متمایز فقهی اهل تسنن در زمان انس بن مالک

** جریان نقل حدیث به مرکزیت مدینه ◀ مالک بن انس از بزرگان این جریان بود

** جریان رأی و قیاس به مرکزیت عراق

* او در نقل حدیث بسیار محتاط بود

* بررسی کتاب الموطأ *

** مهمترین اثر مالک

** شامل احادیث نبوی و نقل های صحابه و تابعین

** احادیث مرسل

← حدیثی که در سلسله راویان واسطه بین راوی و

معصوم افتاده است

* مسند نویسی در تاریخ حدیث اهل تسنن *

* در اواخر قرن دوم

* ویژگی های مسند ها :

** تقسیم بندی روایات بر اساس نام صحابی

** عدم ذکر آرای صحابه و تابعین در روایات نبوی

** ترتیب صحابه به ترتیب حروف الفبا، سوابق یا نسب

** عدم توجه به ضعف یا صحت روایات

** درج روایات با سند کامل

* مسند نویسی در تاریخ حدیث اهل تسنن *

* نقایص مسانید:

** عدم دسته بندی موضوعی روایات

** وجود احادیث ضعیف

◀ محققان مسانید را به دلیل وجود احادیث صحاح

و ضعاف در آن ها، از نظر اعتبار در ردیف منابع

درجه دوم و سوم قرار می دهند

* نمونه هایی از مسند نویسان

۱- احمد بن حنبل و کتاب المسند

* از ارکان حدیثی اهل تسنن

* تبدیل شدن به یکی از مشایخ و داشتن شاگردان به نامی مانند : بخاری ، مسلم ، ابو داوود سجستانی

* تاسیس فقه حنبلی با زحمات شاگردان در جمع آوری آراء و نظرات او ← پیشوای فقه حنبلی

* از اخباریون متعصب و جزء اشاعره

* مسند احمد بن حنبل با حدود ۳۰ هزار حدیث بزرگترین کتاب حدیثی اهل تسنن در دوران متقدمین است.

* نمونه هایی از مسند نویسان

۱- احمد بن حنبل و کتاب المسند

* نحوه نگارش مسند: جمع آوری توسط احمد بن حنبل ولی تدوین توسط پسرش عبدالله

* ابن تیمیه: روایاتی که توسط عبدالله و ابوبکر قطیعی (شاگرد عبدالله) به سند اضافه شد استاد ضعیفی دارند

* گروهی هم این کتاب را ضعیف و خارج از کتب ششگانه اهل تسنن می دانند

نکته : ابن تیمیه معتقد است که او مانند بسیاری دیگر از محدثان، در نقل احادیث مربوط به حلال و حرام بسیار دقت داشته ولی در

نقل احادیث مربوط به فضایل اشخاص تساهل کرده است. ◀ نقد : ابن تیمیه به دلیل مخالفت با تشیع احادیث مربوط به مناقب اهل

بیت را تضعیف کرده است.

من الله التوفيق

خليل عقيلي فرج

Sapp.ir/dr.aghili

Draghili.blog.ir

